

Hviezdoslavov Kubín

celostátna prehliadka v umeleckom prednese poézie a prózy,
v tvorbe detských recitačných kolektívov a divadiel poézie

Info 2 / 21.06. 2018

Vydali: Národné osvetové centrum Bratislava a Mestské kultúrne stredisko Dolný Kubín

Poznáte odpoveď?

Tu v Kubíne akoby vládol iný čas. Hodiny letia ako minúty, včerašok akoby sa prepadol do praveku, o predvčerajšku ani nehovoriac. Ale dojmy a zážitky ten rýchlo ubehnutý čas prežijú. Asi tak, ako pieseň, ktorá zaznela pri otvaraní tohtoročného Hviezdoslavovho Kubína. Viete, milí mladí účastníci 64. ročníka Hviezdoslavovho Kubína, čo má spoločné s Dolným Kubínom?

*Kopala studienku pozerala do nej,
Kopala studienku, pozerala do nej.
Aká je hlboká, taká je široká, skočila by do nej.
Aká je hlboká, taká je široká, skočila by do nej.
A na tej studienke napájala páva /
Milý sa spytuje, milý sa spytuje, čieho je to pána /
A ja ti nepoviem, lebo sama neviem /
Príď navečer do nás, príď navečer do nás, /
Ja sa mamky dozviem, /
Keď prídeš do nás, na vranom koníčku/
Priviaž si ho u nás, priviaž si ho u nás o našu jedličku/
Tá naša jedlička, pekne vyrastená. /
Či v lete, či v zime, či v lete, či v zime, vždycky je zelená/*

Ak odpoveď nepoznáte, nájdete ju na 11. strane

ŽIVÉ PRENOSY

Ak nemáte to šťastie, že budete na 64. Hviezdoslavovom Kubíne od stredy až do soboty od rána až do noci, priame prenosy z vystúpení si môžete pozrieť na facebooku a youtube.

Konkrétne na adrese: <https://www.facebook.com/60Hakac/>

a https://www.youtube.com/watch?v=TbOtN8B-GQ0&ab_channel=HviezdoslavovKubin

Umeleckým slovom žijú stále

Prednesy detí v prvej a druhej kategórii dva dni veľmi pozorne a intenzívne počúvali tri členky lektorského zboru pre detský prednes: Soňa Pariláková, Eliška Sadíleková a Ingrid

Zachorecová. Všetky tri sme oslovili s otázkou: Čo v súvislosti s umeleckým slovom robíte, keď práve neporotcujete v Dolnom Kubíne na Hviezdoslavovom Kubíne?

Eliška Sadíleková

Eliška Sadíleková, v civile okrem iného programová koordinátorka neziskovej organizácie Osmijanko: Ja mám pocit, že s umeleckým prednesom žijem nonstop. Tým, že pracujem aj pre neziskovú organizáciu, ktorá sa zaoberá čitateľskými projektmi pre deti, veľmi veľa čítam, najmä pre deti mladšieho školského veku. A vždy, keď niečo čítam, tak už v hlave vidím, pre akého recitátora by sa to hodilo, odkladám si rôzne texty, značím si v nich, rozmyšľam nad tým, robím všelijaké montáže... Takže toto ma neustále pohlcuje. A potom taká praktická vec, ktorú robím, je, že ako lektorka chodím na mnohé vzdelávacie podujatia, semináre pre pedagógov. A toto je veľmi zmysluplné, lebo vidím, ako to pedagogičky naozaj baví, ako sa túžia vzdelávať v tejto oblasti, no zároveň majú málo možností. Veľmi si cením, že v Komárne idú robiť už druhý ročník cyklického vzdelávania, je to päť stretnutí venovaných umeleckému prednesu. Keďže v Bratislavskom kraji nestíha jediná „Osveta“, ktorá je, tak robím aj tam počas školského roku zopár stretnutí, vypíšem, zorganizujem, odlektorujem. Ale veľmi ma to naplňa, veľmi ma to baví, beriem to ako spustenie života, radost', žijem tým.

(ep)

Ingrid Zachorecová

Ingrid Zachorecová, v civile riaditeľka, Základnej školy s materskou školou vo Svätom Petri, okres Komárno a učiteľka slovenčiny a dejepisu: „Keď práve nie som porotkyňou alebo lektorkou umeleckého prednesu na Hviezdoslavovom Kubíne, tak sa vraciam úplne na základnú úroveň, pretože pôsobím na jazykovo zmiešanom území, kde ak chceme, aby fungovalo umelecké slovo, musíme robiť naozaj prvotnú mravčiu prácu a tou je nájsť dobrý text a hlavne vzbudiť túžbu, chcenie a záujem žiakov, recitátorov o kvalitnú literatúru. A potom, keď už máme kvalitnú literatúru, o ktorej sa porozprávame, tak v nich vzbudiť túžbu vystupovať. Nežijem a nepracujem v oblasti, kde by seba prezentácia žiakov bola na prvom mieste. Skôr je to taká zakríknutá oblasť, takže hľadám, hľadám, hľadám, či už na poli recitátorskom alebo na poli umeleckej literatúry.

Soňa Pariláková

Soňa Pariláková, v civile pracujúca v literárnej kaviarni nesúcej slávne meno Viola (staršie ročníky vedia, o čom je reč, mladšie si to môžu naštudovať na internete) aj keď nie pražskej ale prešovskej: Keď práve nie som porotkyňou na Kubíne, tak si čítam poéziu a teším sa z toho, keď nájdem nejaké texty, ktoré ma zaujmú. Niekedy si ich začnem čítať nahlas, skúmam, ako znejú. To je taká pozitívna deformácia recitátora. S prednesom sa stretávam aj na seminároch, workshopoch alebo tvorivých dielňach, ktoré občas vediem. Vtedy sa snažím otvoriť kuchyňu tvorby umeleckého prednesu ľuďom, ktorí sa o to zaujímajú. A to ma tiež veľmi baví, lebo môžem hovoriť zo svojej skúsenosti, nie je to iba teória. A potom je tu ešte moja súčasná práca, Literárna kaviareň Viola v Prešove, ktorá má rôzne umelecké programy. Je tam aj prednes, niekedy moderovanie a niekedy dopĺňanie hudobných programov o literárnu zložku. Teraz sme napríklad prezentovali listy, ktoré hudobný skladateľ Ján Cikler písal svojej matke. Pripraviť si ich ako čítanie bola veľmi pekná práca. Príležitosti stretnúť sa s pekne povedanými myšlienkami je veľa, dokonca aj v bežnom živote. Počúvam rozhovory, pamätám si slová a ich zvuky, ak máme dobré ucho a počujeme aj náladu, atmosféru, pocit, keď tvoríme prednes, vieme to do neho preniesť. Človek sa s prednesom môže stretávať na mnohých miestach aj vtedy, keď práve nerecituje alebo neporotcuje.

Ťažká cesta do Kubína

V znamení hry, radosti detí zo života, krásy v prírode, potešenia zo zvierat a všetkého živého sa niesla prvá kategória, v ktorej sa prezentujú najmladší recitátori. No a jednoznačne sa niesla aj v znamení radosti zo slov, jazyka, reči a jej zákutí. Atmosféra na scéne v detskej kategórii bola farebná ako dúha, jednak prednesmi a jednak samotným scénickým projektom záhrady plnej slniečok v réžii Marice Harčarikovej. Predstavenie, lebo takto to pokojne môžeme nazvať, vyvrcholilo slovami Už sme sa pohrali, slniečka rozdali, a to doslova. Deti si vzájomne darovali slniečka a preberali štafetu v slove. V jednom z prednesov zazneli aj slová Pretrieme vám oči snami, podte aj vy, dospelí! Výzva pozorne počúvať a načúvať deťom ma preto inšpirovala k dvom otázkam, ktoré som po prehliadke položila všetkým recitátorom: Ako vyzerala ich cesta na vrcholné celoslovenské podujatie od školského kola a o čom by písali oni pre deti, keby boli spisovateľmi.

Cesta Terézie Bajtošovej do Kubína bola aj ťažká, aj ľahká, najťažšie bolo určite naučiť sa text. Keby Terezka mohla byť spisovateľka, rada by písala o zvieratách.

Pre Lauru Mrázovú bola cesta do Kubína dvojnásobne ťažká. Jednak sa im kazilo auto a museli po ceste stáť a jednak ako recitátorka stretávala veľmi dobrých súťažiacich. Keby bola spisovateľkou, písala by o prírode a hlavne o fantázii.

Karolínka Kókayová stretla veľa dobrých súťažiacich a preto bolo pre ňu ťažké dostať sa do Kubína. Ako spisovateľka by určite písala o deťoch, teda aj o sebe.

Alžbetku Piňkovú na ceste na najvyššiu prehliadku stretlo asi toľko ťažkostí ako radostí, ale keď je tu, tak úspech prevážil. Písala by najradšej o prírode.

Aj pre Šarlotku Šustovú bola cesta do Kubína veľmi ťažká, lebo všade boli „strašne“ dobrí súťažiaci. Ako spisovateľka by písala o škole, prázdninách a tak.

Veronika Kuglová považuje cestu do Kubína za pomerne ťažkú a keby bola spisovateľkou, písala by o jednom dievčatku, ktoré chcelo byť zverolekárkou, ale nakoniec sa z neho stala herečka. No ktovie, do akej miery projektovala samu seba.

Jakub Valášek hovorí o strašne ťažkej ceste. Ale život berie s humorom, lebo aj ako spisovateľ by písal vtipné a humorné texty.

Nela Drndášová síce do Kubína ďaleko nemá, ale tiež mala zdatných súperov. Túžbu písať by si naplnila písaním o vtáčikoch.

Klaudia Jandurová sa musela tiež poriadne prebijať, všade boli len dobrí recitátori. Recitovala o princeznej, čo uniesla draka. Možno práve preto by aj ona ako spisovateľka písala o zvieratách.

Pre Kristínku Bendzákovú bola cesta do Kubína ľahká. Aj ona by písala o tom, čo deti bavia, nie o tom, čo ich nebavia. Veď každého baví niečo iné. Ju baví recitovanie, herectvo aj hudba. Samko Klimek prišiel do Kubína z Kežmarku, aj jeho cesta bola ťažká, lebo sa na nej stretol s dosť dobrými recitátormi, napríklad už v okresnom kole! Keby bol spisovateľom, písal by o škole.

Kristínka Farbová z Partizánskeho tiež hovorí,

že na každej súťaži boli dobrí recitátori. Ako pani spisovateľka by písala o rodine a jej členoch.

Z Partizánskeho prišla aj Hanka Matušíková, ktorá by ako spisovateľka, chcela písať o zvieratkách.

Filipko Korim prišiel z Lučenca, ale na otázky, aj keď odpovede ostatných pozorne počúval, sa mu odpovedať nechcelo. No ani slovo. Za ten svet.

Margarétka Hvozdíková sa na scéne ukázala aj ako zdatná muzikantka. Svoju cestu do Kubína považuje za ľahšiu. A ako spisovateľka by chcela písať o fantastických veciach a dejoch, napríklad o čarodejnicích. Určite by sa jej nechcelo písať o reálnych veciach.

Na záver si vypožičiam slová Sone Parilákovvej z hodnotenia detí v prvej kategórii, že na Kubíne nie sú najdôležitejšie ocenenia, ale to, ako aj detskí recitátori a recitátorky vrstávajú do reči, ako objavujú jej pôvaby a potom ich v živote posúvajú ďalej.

(EP)

Dospelí sa nehrajú

Počas hodnotenia prednesov 1. kategórie lektorkami som oslovila niektorých reprezentujúcich, aby predstavili verejnosti proces prípravy umeleckého prednesu, do akej miery sa na prednese podieľa aj ich čitateľská skúsenosť, ako vyzerá tá pracovná fáza prednesu, ktorá býva najdlhšia a zvyčajne zostáva skrytá pred ostatnými. No a možno aj niečo zo súkromia a vzťahov recitátorov a ich lektorov.

Jakub Valášek: Ja čítam rád, čítavam najmä vtipné texty. Môj najobľúbenejší spisovateľ je Daniel Hevier. Aj on má niekedy také vtipné texty. Ako sa pripravujem na prednes? S pani učiteľkou vyberáme texty, ja si ich čítam, vyberiem si a potom sa text dlho učím. Niekedy sa stáva, že ho viem až za

tri mesiace, niekedy aj za dlhšie. No niekedy sa to stáva tak, niekedy tak, všelijako. V hľadaní výrazu mi pomáha pani učiteľka. Ale aj ja si poviem svoj názor.

Alžbeta Piňková: My sa s pani učiteľkou pripravujeme tak, že ona mi ukáže nejaké knižky a keď sa mi text zapáči, ona ho pomení, aby všetko dávalo dokopy jeden celok. Robíme spolu takú montáž a väčšinou si každý riadok prechádzame a keď sa na ďalšej hodine stretneme, tak si to dávame tak, aby som sa to už učila naspamäť. Nie tak, aby som to vedela celé naraz naspamäť, ale po kúskoch a potom si to už celé vcelku iba opakujem. Najprv si to prechádzame, až potom si to opakujem, vkladám do hlavy. Čítam radšej poéziu, viac sa mi to páči,

príde mi to také hravejšie. Ako sa pozerajú na prednes moji spolužiaci? Niektorí to nechápu. Čudujú sa, ako sa dokážem naučiť taký dlhý text. Hovorím im, že to je len zvyk, že treba čítať knihy a príde to samo. Aj keď si myslím, že na to treba mať aj talent. Ja to beriem už ako normálnu vec, naučiť sa text. Aj my deti môžeme prostredníctvom prednesu vyjadriť svoj názor na niektoré veci. Napríklad jedno dievča recitovalo, prečo sa dospelí nehrajú.

Margarétka Hvozdíková: Marica (Šišková) nám pošle knižky, o ktorých si myslí, že môžu byť dobré, väčšinou je to niečo také veselé a ja si vyberiem časti, ktoré sa mi páčia. A Marica mi to od súhlasí, skombinuje a ja sa to potom učím po kúskoch, niečo mi

ide rýchlejšie, niečo dlhšie. Stále si to opakujem, potom spájam. Ale musím povedať, že najprv mi to vôbec nešlo, že ako sa učiť, ale potom som sa rozbehla a už to bolo dobré. Ja radšej čítam príbehy, aj keď recitujem básničky. Chcela som recitovanie vyskúšať, potom ma to začalo baviť. Mne sa tak zdalo, akoby ma motivovala staršia sestra Hanka. Ona začala, mne sa páčilo, že sa dostala do Kubína, tak som to aj ja chcela vyskúšať. Či môžem prednesom niečo povedať aj dospelým? Fúha, no..., neviem. Možno, že dospeláci sa nehrajú, že si buď sadnú, ľahnú, ležia, neplačú a nehrajú sa alebo ten začiatok, kto zapríčinil tento úpadok, tomu nech narastie podbradok... Tak to. Ale keď mňa dospelí nechajú hrať sa, tak ma ani veľmi nezaujímajú.

(EP)

Slniečka na javisku

*Ententtky, dva špendlíky,
sadlí sliepky na pántiky.
Ententtky, ja ,ty, on,
kto sa nehrá, z kola von!*

Týmito veršami v stredu poobede otvorili umelecký prednes detí naši najmladší recitátori. V réžii Marice Harčarikovej sa predstavilo 15 detí, priniesli na javisko úsmev, pohodu, bezprostrednosť.

V spleti zaujímavých textov, príbehov, básní sa odvíjala ich obrazotvornosť, interpretačné majstrovstvo, ktoré hodnotil lektorský zbor ako dobré.

Na javisku sa objavilo veľa nových tvárí, ktoré boli na tomto fóre prvýkrát. Ešte len začínajú zbierať skúsenosti, čo bolo miestami citelné.

Celkovo možno hodnotiť úroveň tejto kategórie ako dobrú, výraznejšia sa ukázala kategória poézie, kde sa prejavilo väčšie hľadačstvo nových výrazových prostriedkov, interpretačných foriem a recitátori boli zrelší.

K takýmto zaujímavým prednesom patrili prednes Alžbety Piňkovej z Humenného, ktorá si vybrala ukážku M. Válka Veľká cestovná horúčka. Od začiatku do konca premyslený, vystavaný text, disciplinovaná práca s dôrazom, intenzívna práca s publikom, veľmi dobre zvolené mimojazykové prostriedky (ústna harmonika), práca s gestom.

Ďalší veľmi dobrý prednes bol v podaní Margaréty Hvozdičkovej z Nitry, ktorá nás celý čas vtahovala do hry svojich veľmi dobre pospájaných veršov od rôznych autorov T. Janovic – Jana B. Wild: Mámenia a preliezačky. V tomto prípade sa stretlo interpretačné hľadačstvo s premyslenou dramaturgiou, ktorej hlavnou myšlienkou bolo osloviť ako mladého – malého poslucháča, tak aj dospelého diváka – rodiča, aby sme sa zapojili do detských hier, aby sme nezabúdali na vzájomnú interakciu sveta detí a sveta dospelých. Naozaj nemožno technicky ani interpretačne recitátorku nič vytknúť. Zaujímavý prednes bol aj v podaní Kristíny Bendzákovej z Bratislavy, ktorá si vybrala báseň T. Janovica: Huslia rodina, veľmi dobre zvládla Janovicovu poetiku, možno napätie a tréma spôsobili, že charaktere niektorých postáv textu pôsobili trochu zastreto, ale celkovému dojmu to neublížilo, interpretka svoje vystúpenie umocnila zámerným kostýmovaním a premyslenou výstavbou vystúpenia.

Zaujímavý bol aj prednes Klaudie Jandurovej z Nižnej, zvolila si už klasický text J. Navrátila O princeznej, čo uniesla draka a veru uverili sme jej, bola by toho určite schopná, veľmi

energická recitátorka, ktorá nám pekne odkrývala jednotlivé obrazy ukážky. Tento text má síce tendenciu zvädzať k vyhrávaniu, ktoré by ublížilo umeleckému prednesu, ale veľmi dobre ustrážila mieru výrazových prostriedkov a sympatické bolo, že v závere sa vyhla nástojčivej prevýchove draka. Skôr zvolila cestu jeho uvedomenej zmeny a vyhla sa tak tendencii, aby hlavná hrdinka pôsobila veľmi nadradeno. V kategórii poézie sme si vypočuli aj iné prednesy, ktoré už mali určité úskalia, či už interpretačné alebo menej nápaditú dramaturgiu a úskalím určite bolo aj nováčikovstvo mnohých recitátorov na HK.

Výsledky

Lektorský zbor pre detský umelecký prednes sa rozhodol zadeliť výkony recitátorov do nasledovných pásem:

Zlaté pásmo:

Šarlota Šustová, Košice
Alžbeta Piňková, Humenné
Margaréta Hvozdičková, Nitra

Strieborné pásmo:

Laura Mrázová, Komárno
Kristína Farbová, Partizánske
Klaudia Jandurová, Nižná
Kristína Bendzákova, Bratislava 4

Bronzové pásmo:

Filip Korim, Lučenec
Terézia Bajtošová, Trnava
Veronika Kuglová, Košice
Nela Drndášová, Tvrdošín
Samuel Klimek, Toprec
Karolína Kókayová, Veľký Krtíš
Jakub Valášek, Senica
Hanka Matušíková, Partizánske

V hodnotení kategórii prózy sme sa zhodli na tom, že sa objavili väčšie problémy v technike prednesu, kde v príliš veľkej snahe o zvýraznenie sa, interpreti často porozbíjali myšlienkové celky, kládli nesprávne dôrazy, prejavila sa zlá práca s pauzou a v niektorých prípadoch zlá vizualizácia príbehu.

Aj v tomto prípade si svoju daň vybrala nes-

úsenosť interpretov s prednesom na veľkom javisku. (Ono to rokmi príde.)

K zaujímavým prednesom prózy patrilo vystúpenie Šarloty Šustovej z Košíc s ukážkou tvorby E. Lázara Modrá a žltá. Nastúpila ako prvá a zvládla aj túto pozíciu. Vytvorila ucelený, zaujímavý príbeh o farbách, ktorým presne určila charakterové línie v dialógoch.

Trochu málo pracovala s pauzou, čo prednesu ubralo na výstavbe vnútorného napätia.

Vzápätí po farbách sa na javisku predstavila Laura Mrázová z Komárna

príbeh z iného súdka, na túto kategóriu hlbavo filozofický, Prečo lieta motýľ CIK – CAK od Zvonimira Baloga. Celou líniou sa niesla myšlienka, prečo je motýľ na svete a ako ten svoj život prežije, prenesená aj na ľudí, prečo sme tu, ako ten svoj život budeme prežívať. Z úst detského interpreta ťažká výpoveď, boli pasáže, ktoré neboli celkom jej pocitmi, ale mala miesta, kde to bola ona, jej pohľad na svet, vidno, že ide o vážnu, skôr introvertnú recitátorku. Zaujímavá bola práca s rekvizitou, ktorá podčiarkla emóciu príbehu, pomohla pri odkrývaní obrazov.

Zaujmal nás aj prednes Kristíny Farbovej z Partizánskeho, predstavila sa poetickým príbehom J. Mokoša O vodníkovi Hastrošovi. Ucelená výpoveď, trochu popretkávaná interpretkinou trémou. Dokáže vytvoriť atmosféru aj v takej veľkej sále. V príbehu mohla viacej vyzdvihnúť ľahkosť a hravosť niektorých postáv, nepoložiť príbeh do polohy vážnej, veď príbeh priateľstva, zamilovania sa vodníčka do chobotničky, inú polohu ponúkal.

V ostatných prípadoch prednesov prózy by bolo potrebné pouvažovať nad témou, ktorú daná ukážka ponúka, umeleckým spracovaním autorom, alebo nad samotným interpretačným stvárnením, ktoré osobnosť interpreta ponúka.

Napriek všetkým úskaliam, ktoré umelecký prednes v súčasnosti má, môžeme konštatovať, že sa nemusíme obávať o budúcnosť prednesu, títo malí interpreti po tohoročných skúsenostiach budú určite zárukou do budúcnosti. Veríme, že sa nájdu aj pedagógovia, ktorí im podajú pomocnú ruku, a chápujúci rodičia im vytvoria podmienky pre tento menšinový žáner.

Ingrid Zachorecová, členka lektorského zboru

**In medias res: a rúbaj do krve!
Kam vlastne beží tento vlak?
Keby tak vedel bežať naopak,
dobro by bolo viackrát, zle len po prvé...**

**DRK Lienky pri Základnej škole s materskou školou, Novot'
Kam vlastne, kam beží...**

Kam vlastne, kam beží...

DRK Lienky sa predstavili na kubínskom javisku ako prvé. Na základe montáže textov viacerých autorov vytvorili v réžii Milady Závodančíkovej vlastný minipribeh, ktorý na malej ploche ponúkal viacero tém. Tie sa v celkovej interpretácii miestami viac, inokedy menej, podarilo do rôznej hĺbky rozkrývať a pointovať. Ako základný interpretačný princíp si tvorcovia zvolili veľmi presné kontrasty. Pomocou nich zrkadlia udalosti, ktoré sa od voľného letu, slobody a detskej bezstarostnej hry preklenu do väzenia – neslobody a vojny. Nie však vojny vo všeobecnom slova zmysle ako nám napovedá samotná montáž textov, ale do vojny, ktorej interpreti vymedzujú presný časopriestor.

Protiklady režisérka akcentovala atmosférotvornou hudbou. Na jednej strane lyrickou melódiou v klavírnom prevedení, na strane druhej presné typicky vojenské rytmizovanie pomocou úderov na rekvizity. Svet detí plný snov a ideálov razom preruší výrazne nacionalistická pieseň: „Rež a rúbaj do krve“. Jej pokračovanie je všetkým dobre známe: „Pokiaľ Slovák na Slovensku pánom nebude.“ Objavuje sa motív vojnového Slovenského štátu a druhej svetovej vojny. Konkrétne „riešenie židovskej otázky“ evokujú na javisku škripajúce preplnené vlaky aj výrazné listy prilepené na hrudi chóru, ktoré boli jasným znakom. Veľmi dominantným obrazom bolo ukrižovanie akoby výjav Golgoty, ktorá v sebe niesla množstvo ďalších konotácií, no ďalej sa tieto témy nerozvíjali.

Inscenácia narábala s minimalistickou scénografiou. Výrazným prvkom sa stala drevená truhlica. Plnovýznamovo a hravo zapojená do javiskovej akcie, škoda že len na začiatku inscenácie. Lienky divákom ukázali, aký svet by mať chceli, aký sme ho v minulosti mali. Škoda, že absentuje motív nádeje. Javiskový tvar iba konštatuje, že sa nič v našej spoločnosti nemení, iba sa cyklí, čo vychádza z našej aktuálnej spoločenskej klímy.

Faktom ale ostáva, že režisérka inscenácie pracuje s členmi súboru veľmi precízne. Zapája do inscenácie deti rôznych vekových kategórií a nebojí sa vyjadrovať k páľčivým témam, ktoré v našej spoločnosti rezonujú. Technická príprava detí, prenášanie pozornosti, rytmizácia, presnosť v artikulácii a vôbec vo verbálnom prejave chóru aj protagonistov. Všetko je na vysokej úrovni. Niektoré obrazy inscenácie sú dôkazom, že DRK Lienky sú schopné pracovať so symbolom znakom javiskovou premenou fantáziou a metaforou a to je cesta, ktorou sa môžu do budúcnosti v rámci divadelnej práce uberať.

Martina Koval, porotkyňa

Hovoríme s režisérkou
Miladou Závodančíkovou

Kde sa vzal prvý nápad a ako sa rodila inscenácia Kam vlastne beží?

Prvý impulz bol text Vincenta Šikulu Erikine ľalie. Bol to príbeh o židovskom dievčati, ktoré jeden chlapec chcel ochrániť tým, že ju dal pokrstiť. Ale keď prišla domov, nikoho tam nenašla, pretože všetkých odvliekli. Neskôr odvliekli aj ju a zostali po nej len ľalie. Tematicky sme potom hľadali básne, ktoré by dokázali nejakým spôsobom zhmotniť náš pocit zo Šikulovho textu. Keďže Lienky sú vekovo rôznorodý súbor, hľadali sme texty, ktoré by boli blízke aj menším aj väčším. Dôležité bolo aj to, že aj naozajstnú vojnu vnímajú deti inak ako dospelí. A tak sme s touto témou bojovali... Najskôr sme tam mali naozajstne noviny a potom nám napadlo, že sa to dá vyriešiť elegantnejšie, premenou košeľ. Inscenácia už bola takmer hotová, keď som našla záverečnú báseň (Nič nie je nové, lebo nové sú len kostýmy a kulisy). Vtedy sme si uvedomili, že aj starí aj súčasní básnici píšú o tom istom. Nič sa nemení, stále je tu niekto, komu ubližujeme.

DRK Lienky je naozaj rôznorodý súbor. Je vôbec možné prvákov a deviatkov zjednotiť pri náhlade na taký zložitý problém, o ktorom hovorí vaša inscenácia?

Vybrali sme texty a začali sme skladať. Možno trochu ako puzzle. A zrazu sa to začalo robiť samo. Prišlo to ako z jasného neba. Divadelný zážrak. Zo začiatku sme sa dosť trápili. Možno bol zlomový bod „chcela by som letieť“ a my sme naozaj začali lietať.

Ako sa vám dnes hralo HK?

Deckám sa hralo napokon dobre, aj keď to zo začiatku až tak dobre nevyzeralo. Na skúške sme si všetko postavili na miesto, ale medzitým nám to preusporiadali kvôli otvoreniu HK. Prišli sme na javisko a všetko bolo inde, klavír zmizol celkom... A to už na skúške sa Ivanke zdal rozladený a nefungoval jej pedál... No a napriek týmto problémom, to zahrli dobre.

Črtá sa už ďalšia budúcnosť Lienok?

Myslím, že po toľkých vážnych témach určite siahneme po niečom veselom, tanečnom, spevavom, lebo máme v súbore aj krásne hlasy.

(jkb)

**Prechádzka nelogickou záhradou:
vyrástli v nej zvery miesto pažítky.
Tie zvery zverili nám zážitky
a záhady zo záhrady záhrad: Wow!**

**DRK Dobrozvít'azí (junior) pri Základnej ZUŠ, Nižná
Jarko Broz: Logická záhrada**

Logická záhrada z Nižnej

V prípade Detského recitačného kolektívu Dobrozvít'azí pri Základnej umeleckej škole Nižná sme si už v dobrom slova zmysle zvykli, že literárnu predlohu, zväčša veršovanú, jeho členom a členkám takpovediac „na telo“ napíše oravský básnik a neodmysliteľná súčasť Hviezdoslavových Kubínov Jarko Broz.

Pri súčasnom zložení súboru figuruje v zátvorke prívlastok junior, čo nám okrem vekového zloženia súboru referuje o tom, že pod pedagogické vedenie a réžiu inscenácie sa podpísal „junior“ rodiny Brozových, dcéra Agátka. Tá akoby z arzenálu otcevej tvorby vytiahla predlohu, ktorou si osobne prešla ako recitátorka, a cez ktorú dokáže odovzdať svojim šiestim „babám“ v súbore všetko, čo sa deťom v tomto veku dá na pôde detských recitačných kolektívov odovzdať. Hovoríme o takej potrebnej recitačnej predpríprave, ako napríklad práca s dôrazom, tempom, intonáciami, rytmizáciou, mimojazykovými výrazovými prostriedkami a pod., ktorú je nevyhnutné zvládnuť pred tým, ako sa spolu zahryznú do „logickej záhady“ interpretácie nie jednoduchých a celou škálou rôznych metonymií naplnených básní Jarka Broza. A zvládajú to par excellence.

Súbor, zložený z dievčat, nehľadá barličky vo vonkajších prostriedkoch, ale spolieha sa na seba a cez pôdorys detskej hry pôsobivo sprevádza diváka logickou záhradou plnou zbabáraných zvieratiek. Zrozumiteľná dramaturgická skladba samostatných básničiek, zarámcovaná expozíciou

a epilógom, prináša naozaj kvalitnú a zároveň náročnú poéziu. Stačilo by dať intonácie či dôrazy na nesprávne miesto, a zrozumiteľnosť textov by sa zliata vo zvukovej podobnosti ich rýmov. Súbor však básne interpretuje presne a disciplinovan. Týka sa to aj štruktúrovania zboru v hracom priestore, z ktorého sa vždy vyčleňuje protagonistka s tým, že každá z básničiek – zvieratiek, má aj svoju vnútornú štylizáciu, a tak v jednom prípade je ňou voiceband, potom dominuje gestikulácia, následne na to účelne zámerná ilustrácia či neskôr scudzovací efekt. Až máme pocit, akoby sa pred nami odohrával pregnantne vystavaný recitačný koncert, a to v podaní detí vo veku 8 až 10 rokov. Keby sme mali hľadať zmysel tvorby v kategórii Detské recitačné kolektívy, súbor Dobrozvít'azí (junior) z Nižnej nám svojou inscenáciou Logická záhrada ukázal jednu z jeho takmer ideálnych podob. Mohli by sme sa, samozrejme, pýtať na temporytmus alebo doznenie poínt jednotlivých básničiek, s čím sa ešte dá pracovať, ale to by sme už parametre hodnotenia vzhľadom na kontext inscenácie posúvali neprimerane vysoko. Udal sa divadelný a divácky zážitok, pri ktorom si aj porota prestala zapisovať a nechala sa inscenáciou viesť a v dobrom slova zmysle aj zabávať.

Peter Janků, porotca

**Hovoríme s režisérkou
Agátou Brozovou**

Ako, kde a kedy sa zrodil nápad na inscenáciu Logická záhrada?

Na prvé „divadelné“ stretnutia súboru som nosila rôzne detské básničky, ktoré som doma našla v tatkovom počítači. Boli naozaj rôzne, o stromoch, o princeznách, o mne... A boli tam aj tieto o zvieratkách. Práve s nimi sa nám najlepšie pracovalo, robili sme rôzne hravé cvičenia, etudy. Napokon sme sa rozhodli, že skúsime takú malú inscenáciu. Dievčatá sa toho nápadu chytili a hneď na druhom stretnutí sa pýtali, kedy pôjdeme na súťaž. Z toho sa už nedalo vykrútiť. A tak sme tu.

Dievčatá mali na začiatku vašej tvorby 7-10 rokov, rozumeli tým textom?

Zo začiatku bolo treba vysvetľovať nejaké veci, najmä tie medzi riadkami, presnejšie medzi veršami. Rozobrali sme si ich, porozprávali sa o nich a nakoniec sa s nimi tak zžili, že mohli vysvetľovať ony mne. Naozaj mám pocit, že zakaždým keď vyjdú na javisko, žijú v (zoo)logickej záhrade.

Ako sa vám hralo v Kubíne?

Z šesťčlenného súboru nám jedna členka odišla na dovolenku do Chorvátska, ostatné boli na rozdiel od mňa šťastné, lebo sa im ušli prerozdelené repliky. Druhá členka hrala na silných antibiotikách, kašľala bolelo ju hrdlo, takže na skúške to vyzeralo dosť biedne. Ale napokon na to, v akom sme stave, to dievčatá zvládli bravúrne, teda aspoň ja som mimoriadne spokojná. Asi nielen ja, lebo nás zastavujú diváci a hovoria, že to bolo krásne... Ono to bolo vidieť už počas vystúpenia. Reagovali, smiali sa. Som rada, že sme boli takí veselí pomedzi tie dve smutnejšie inscenácie.

Ako vyzerá budúcnosť Dobrozvít'azí (junior)?

Zatiaľ je v pláne pokračovanie, lenže o rok maturujem, takže neviem, čo bude, keď odidem na vysokú školu. Rada by som pokračovala, lebo sú to naozaj talentované deti. Robí sa s nimi síce ťažko, ale napokon to stojí za to.

A tvoja budúcnosť?

Rozmýšľam divadelnými smermi, v poslednom čase najviac zvažujem réžiu, uvažovala som aj o dramaturgii a scenáristike, možno niekde v pozadí aj o herectve...

(jkb)

Zuzanka v Klimáčkovom meste skúša tak hravo kráčať noha k nohe. Je stále Hraškovie a stále tam, kde nie ste, keď padá do vody. S očami na oblohe.

DRK Svetlý deň za čiarou pri ZŠ Veľká Okružná, Partizánske V. Klimáček, P. O. Hviezdoslav: Zuzanka v meste

Prísl'ub do budúcnosti

Detský recitačný kolektív Svetlý tieň za čiarou pri Základnej škole (Veľká okružná) z Partizánskeho vznikol len pred menej, než rokom. Napriek tomu sa už môže pochváliť účasťou na Hviezdoslavovom Kubíne. Ich Zuzanka je spojením textov Zuzanka Hraškovie a Noha k nohe. Autorom prvého je klasik slovenských klasikov Pavol Országh Hviezdoslav. Druhý vytvoril jeden z aktuálne najuniverzálnejších súčasných slovenských literátov Viliam Klimáček.

Inscenácia, ktorej režisérkou (a tiež autorkou textu) je Denisa Harineková, spája minulosť a súčasnosť našej literatúry i sveta. Rovnako vzniká vzťah medzi mestom a vidiekom. Spoločným menovateľom je motív mladého človeka, v tomto prípade dievčaťa, odstrčeného od kolektívu, žijúceho v (svetlom?) tieni. Téma je to silná, nepochybne blízka mladým členom súboru i mnohým ich rovesníkom (ale nielen im).

Škoda, že po formálnej stránke sa viaceré lyrické motívy občas strácajú v štruktúre výsledného tvaru.

Z pohľadu režijného spracovania občas prichádza k zbytočnému zdvojovaniu významov. Najčastejšie formou nepotrebných ilustrácií textu cez javiskové konanie. V texte sa spomína plač, herečka si na javisku začne utierať slzy a pod.

Na diskusiu by bolo aj skrátenie úvodnej časti textu. Inscenácia by pokojne mohla začínať až

momentom, kedy jeden z hercov prichádza s replikou „Na rade si ty.“ Pomohlo by to v úvodnej časti inscenácie lepšie nastaviť tempo javiskového tvaru, a následne lepšie pracovať s dynamikou. Forma balady, ktorou Zuzanka Hraškovie je, predstavuje totiž pomerne špecifický typ textu, pri ktorom gradácia príbehu vyžaduje čistý a chirurgický presný prístup. Neponúka veľa priestoru na prácu s kontrastom, či vytvorenie odstupu. S týmto faktom sa tvorcom z partizánskeho nepodarilo nepodarilo vysporiadať, čoho výsledkom je miestami výrazne monotónny charakter výsledného tvaru.

Otázne je aj použitie motívu Krista v závere. Biblická postava je primárne symbolom sebaobetovania, či utrpenia za hriechy iných. Prepojenie na Hviezdoslava, ani Klimáčka v tomto prípade bohužiaľ nevidím.

Napriek nedostatkom je súbor do budúcnosti určite prísl'ubom. Dvojnásobne, ak nepôsobí v prostredí ZUŠ, ale ZŠ, čiže musí existovať a tvoriť v mierne odlišných podmienkach, než kolektív z prostredia umeleckého školstva, ktoré ponúka viac priestoru na zdokonaľovanie sa.

Miro Zwiefelhofer, porotca

Hovoríme s režisérkou
Denisou Harinekovou

Vo svojej inscenácii ste spojili klasiku Hviezdoslava so súčasným Klimáčkom. Ako vzniklo toto spojenie?

Tieto deti vediem len osem mesiacov. Na začiatku som im dala do rúk viacero textov, v ktorých sme sa pomerne dlho prehrabávali a nemohli sme nič vybrať. Až nakoniec sme sa dostali k Zuzanke Hraškovie. Spočiatku bola pre nich ťažká – jazykom, reáliami 19. storočia, ale keď sme to čítali druhý-, tretíkrát, tak si uvedomili, že takéto deti sú aj dnes a je ich možno ešte viac a že tento Hviezdoslavov námet má čo povedať aj deťom v 21. storočí. V Hviezdoslavovej básni sa viackrát opakuje motív nôh. Pred časom sme sa trochu hrali s Klimáčkovými textami, kde sme tiež narazili na tento motív. A odrazu nám napadlo, že tieto motívy, tieto obrazy – nohy, vodu, utrpenie detí... by sme mohli spojiť. Takže za pár mesiacov sme spojili „nespojiteľné“ a ono to začalo aj fungovať.

Priniesli svoj vklad do inscenácie aj deti?

Scenár som zostavila ja na základe pasáží, ktoré vyberali deti. Deti tam priniesli aj niektoré nápady na obrazy – sprejerov a pod. Ťažko mi je teraz povedať, aký bol pomer toho, čo priniesli deti a čo ja.

Vaša skupina detí je nová a vekovo dosť členitá. Ak o sa s nimi pracovalo? Pôvodne som plánovala, že si scenáre budem pripravovať cez prázdniny. Teraz som ale musela čakať, aké deti mi do divadla prídu. Vznikol mix 5- až 9-ročných detí. Musela odskúšať, ako budú medzi sebou navzájom reagovať, naučiť ich trochu sa pohybovať po javisku, vybrať vhodný text, napísať scenár. Deti väčšinou ani nevedeli, čo je to divadlo poézie. Ony najskôr chceli hrať klasické divadlo, alebo niečo také, ako videli v televízii. Musela som im vysvetliť, čo od nich chcem. Takže na samotnú prácu na inscenácii zostalo veľmi málo času. No a spolupráca s nimi? Občas som si musela hodiť farbu na tie moje šediny. Ale musím povedať, že som hrdá na to, čo dokázali za taký krátky čas a že sme sa dostal až sem na Kubín

Do skrine všeličo sa schová,
a ak máš kľúč, cesta nie je ťeská.
A ak ho nemáš, môžeš začať znova,
no ruky hebké od prania už zmeškáš.

Divadelný súbor Bodka pri Základnej umeleckej škole, Veľký Krtíš
Jaroslav Seifert: Kľúčik

Kľúčik od trinástej komnaty

Tému odkrývania tajomstiev trinástej komnaty, tajomstva vzťahu dcéry a mamy, spomienka na detstvo, na otca, na mamine ruky, témy problematiky dospievania, citového dozrievania a vyrovnávania sa s ním, snenie, album spomienok – to všetko ukrýva báseň Jaroslava Seiferta Kľúčik, ktorú na 64. HK vo svojej inscenovanej podobe priniesol DS Bodka pri Základnej umeleckej škole vo Veľkom Krtíši. Scénografickou dominantou je skriňa, ktorá sa prostredníctvom vizuálne pôsobivých obrazov neustále premieňa. Chvíľu je to album, z ktorého sa vysypú účinkujúce dievčatá, akoby staré fotografie zo zaprášenej škatule objavené kdesi u babičky na povale a začnú žiť svoj vlastný život. Chvíľu skriňa slúži ako rám obrazu, s fyzicky sprítomneným otcom v podobe jednoduchých kostýmových znakov saka a klobúka, po ktorom neskôr ostane len odev, ako spomienka na živého člena rodiny...

Skriňa ponúka účinkujúcim mnohé spôsoby využitia – vertikálne, horizontálne, vo vnútri i na jej vrchu, raz je to tajomná miestnosť, z ktorej počujeme zhluk zvukov a slov, inokedy je to spáľňa, inokedy zas dvere do cukrárne, na ktorej „živá neónová reklama“ zvoláva deti na rôzne dobroty; po chvíli sa ocitneme v jej interiéri a podobne. Ďalším výtvarným znakom je využitie novinového papiera, čoby stránok starých kníh. Jednotlivé kusy papiera slúžia raz ako gule, raz ako koláče, lietajúce motýle, či rámik na vyšívanie.

V podobnom štýle sú koncipované kostýmy – čoby stránky starých kníh – škoda však, že ne-

došlo k dôslednejšiemu dotiahnutiu tejto zložky, lebo divák nie celkom chápe význam novín a kostýmov. Jednotlivé scénické obrazy a mizanscény sú komponované často ako živé pútavé obrazy, okolo ktorých dej niekedy „stuhne“ a postava v snovej podobe rozpráva svoj príbeh. Silnejšiemu vyzneniu celej inscenácie by pomohol lepší temporytmus, niektoré zborové pasáže a opakovania sú príliš dlhé a celkový tón inscenácie nesie prílišný pátos. Odľahčenie, zvecnenie prehovorov a situácií by pomohlo lepšiemu kontrastu a rovnako by interpretkam dalo rozlet k väčšej hravosti a jasnosti v tom, na čo dať v danej chvíli dôraz. Na technickej stránke reči, hlasovej intenzite a zrozumiteľnosti herečiek je potrebné tiež popracovať. Rovnako hudobné podfarbenia majú (i keď veľmi príjemné, uchu lahodiace melódie) rovnaký charakter a po čase pôsobia monotónne. Problémom inscenácie je tiež trieštenie veršov. Prílišné „roztrhanie“ veršov na malé časti nepomáha divákovi presnejšie sa orientovať sa v jednotlivých celkoch. Dôslednejšie rozčlenenie jednotlivých obrazov by pomohlo v lepšej orientácii sa v javiskovom dielku. Trochu nadužívané pôsobí postava papierového panáka, ako aj zdvojený znak kríža v závere inscenácie.

Prenesenie koláže nedľhkej básne do divadelného tvaru asociatívnou metódou je však určite zaujímavým a inšpiratívnym obohatením dramaturgie tohtoročného Hviezdoslavovho Kubína.

Peter Weinciller, porotca

Hovoríme s režisérkou Silviou Svákusovou

Kde máme hľadať kľúčik k vašej inscenácii?

Dievčatá, ktoré v inscenácii účinkujú boli ešte nedávno deťmi, ktoré túžili hrať v niečom takom ako ich staršie kolegyně. A možno aj z tej túžby dozreli tak rýchlo, že sme sa napokon vydali touto cestou. Objavili sme Seifertové básne, ktoré som mala v ponuke aj pre recitátorky. Pohrávali sme sa s jednotlivými textami a niektoré z nich sa potom dostali do výslednej koláže.

Dominantným scénografickým prvkom bola stará skriňa... Máte aj k nej nejaký ten kľúč?

Je to skriňa zo starého predstavenia (použitá naposledy možno pred desiatimi rokmi), ktorá odpočívala v našom divadelnom depozíte a ktorú sme oprášili, výrazne upravili a naplnili, teda aspoň dúfame, celkom novými významami.

Ako sa vám hralo na Kubíne? Máte už aj nejaké ohlasy od divákov?

Kedže predstavenie aj svetím, (a bolo to naozaj náročné sviatenie, čo môže potvrdiť aj autor tohto rozhovoru...) v podstate ani neviem posúdiť, ako sa nám (im) hralo. Decká sa určite cítili príjemne, prinajmenšom preto, čo som spomínala už v úvode: splnila sa im túžba hrať takýto typ inscenácie. Divácke ohlasy máme zatiaľ iba od vzdialených sledovateľov priameho prenosu na internete. Ozvala sa nám bývalá členka súboru, že ju zaujala atmosféra predstavenia. A keďže to videla len na obrazovke počítača, berieme to o to viac ako veľkú poklonu.

Na záver obligátna otázka o budúcnosti súboru. Spýtam sa teda adekvátne obrazne, dúfam že toto predstavenie nie je naozajstnou bodkou...?

Kedže sa snažíme v našich inscenáciách načrtnúť aj aktuálne problémy členov nášho súboru, je viac-menej isté, nieže by som im to priala, že ešte bude tak veľa problémov a teda aj tém, že Bodka je v podstate dvojbodkou, za ktorou sa v budúcnosti bude určite dopisovať ešte nejedno divadlo poézie. Je to divadelný žáner, ktorý členom nášho súboru ponúka nesmierne možnosti. A nielen v divadle, ale potom cez divadlo a vďaka divadlu aj v živote.

(jkb)

Ked' Kiril krídla svoje smutne utne, zistí, že lietať vie aj obrazne. A ani vtedy, ak je to už raz nevyhnutné, nemusia byť dvakrát o lietaní.

DDS Kompromis pri ZUŠ Košice
Ivan Drač: Krídla

Krídla, ktoré nechceli mávať rukami alebo o divadelnej narácii

So zaujímavou a inšpiratívnou dramaturgiou sa predstavil kolektív Detského divadelného súboru Kompromis pri ZUŠ na Bernolákovvej ulici v Košiciach. Mladí divadelníci pod pedagogickým vedením Miroslavy Lauffovej sa rozhodli inscenovať báseň ukrajinského autora, obhajcu a propagátora ukrajinského jazyka, disidenta a politického aktivistu Ivana Fjodoroviča Drača Krídla. Príbeh Kirila, ktorý na Nový rok dostane krídla, v sebe nesie veľkú politicko-spoločenskú metaforu. No aj samotný príbeh zázračného daru, ktorý so sebou prináša neočakávané udalosti, teda významový plán, v ktorom sa môžu deti sebavedomo pohybovať, ešte stále ponúkal bohatý materiál na divadelné spracovanie, o to viac prostriedkami divadla poézie. Potenciál predlohy násobila zvolená výtvarná koncepcia, v ktorej M. Lauffová využila známy motív holandského maliara Pieta Mondrianu – farebné geometrické plochy v zjednodušenej kompozícii a redukcii farieb.

Košickí divadelníci sa však rozhodli uchopiť tému realisticky, v hereckej i režijnej zložke. K tomu „vystavili“ samostatne fungujúcu výtvarnú líniu, naznačujúcu interpretáciu farebných plôch s výraznými čiernymi líniami ako hraníc v živote človeka (vonkajších či vnútorných). Tento motív, materializovaný do vizuálneho znaku, sa objavoval v scénografic-

kých prvkoch i kostýmoch. Jeho prepojenie na divadelnú akciu a uplatnenie v metaforickej štruktúre inscenácie však ostali len v málo čitateľnom náznaku. Princíp hry, nadhľad a humor (napr. scéna spiecky, ktorá chcela byť kohútom) boli zafažené neautenticky prežívanými, a tak neautenticky interpretovanými situáciami (napr. vývin vzťahu medzi Kirilom a jeho ženou), ktorým tiež nepomohli neplánované skoky v inscenačnom texte. Anticipovanie Kirilovho prerodu v úvodnej scéne odhalilo tajomstvo príbehu; s čím – ako s konceptuálnym postupom – sa ďalej nepracovalo. Formálne predpoklady (výber básne, témy a scény) v spojitosti s disponovanosťou kolektívu v imaginatívnej narácii núkali priam ideálny inscenačný kľúč v duchu poetiky Daniila Charmsa. Sémanticky nasýtená absurdita, ľahkosť a hravosť však neboli využité, a tak Kirilovi pod lopatkami preťalo bundu a cez vatu sa len dvojce papierových krídel, miesto tých ozajstných, v slnku zatrepotalo.

Pozorujúc nastúpenú cestu kvalitnej dramaturgie a netradičného výtvarného videnia témy sa ale možno už teraz tešiť na ďalšie inscenácie DDS Kompromis.

Diana Laciaková, porotkyňa

Hovoríme s režisérkou
Miroslavou Lauffovou

Vedieť lietať je odveký sen takmer každého človeka. Snívali o ňom už aj vaše deti?

Raz príde moment, keď si uvedomíme, že máme nejaký sen a radi by sme ho zrealizovali. Ale okolo nás je realita, skutočnosť, rituály – to v čom žijeme, kde nám spoločnosť, ale aj naši blízki a rodina tak trochu dohovára, aby sme boli „normálni“, veľmi nelietali, ale držali sa pri zemi. Napriek tomu sa nájdu ľudia, ktorí si povedia, že to predsa skúsia. A vďaka týmto ľuďom, ktorí vedia snívať, ktorí si nenechajú pristihnúť krídla, sa uskutočnili mnohé objavy a všetky veľké veci na svete.

Ako to bolo – vybrali ste si najprv tému lietania a k nej ste hľadali vhodný text, alebo ste poznali text Ivana Drača a na jeho základe ste vytvorili konečný tvar?

Poznali sme text, ktorý sa nám veľmi páčil, a zrealizovali sme ho ako prednes. A keďže sme v ňom videli aj ďalší potenciál, skúšali sme tvoriť rôzne etudy a scény, ktorými by sme ho najprv nejakým spôsobom „vylustrovali“ a potom hľadali druhý plán, o čom to vlastne Ivan Drač rozpráva, kam by mohol ten text smerovať ak by bol zinscenovaný v dramatickom priestore.

Hľadali ste ho predovšetkým vy a následne ponúkali deťom, alebo prichádzali s nápadmi aj ony?

U nás to funguje tak, že si nájdeme nejaký motív (v tomto prípade to bola Dračova báseň) a potom zbierame tvorivý materiál. To znamená, že decká tvoria, vymýšľajú etudy, scény, hráme sa s rekvizitami, premieňame predmety. A keď sa nám zazdá: Ejha, toto je zaujímavé, toto by mohlo fungovať, tak si to vezmeme a snažíme sa k tomu nájsť oblúk, ktorý by vedel prepojiť jednotlivé scény do nejakého zmysluplného výpovedného divadla. Aby sme autorovi neublížili, zachovali jeho pôvodnú myšlienku, ale súčasne aby sme našli spôsob, ako to zobraziť na javisku.

Ako ste spokojná s konečným tvarom, ktorý vyšiel z vášho snaženia?

My sme sa z predstavenia veľmi tešili, pretože boli momenty, ktoré sme si naozaj užili. Hlavne pri tvorbe, keď som ja ako pedagóg, dospelák, videla, že keď sa rozprávame o snoch, deckám žiaria oči. To boli asi najdôležitejšie momenty v procese tvorby. Konečná inscenácia je bonus – keď sa zadarí dostať to pod strechu a urobiť bodku, je to super, ale najzaujímavejšia je tá cesta, pretože vďaka nej si deti uvedomujú kto sú a môžu snívať o sebe a o svete. Divadlo má možno vyústenie na javisku, ale myslím si, že oveľa dôležitejšie je, ako obohacuje deti späť, ako vďaka nemu rastú.

(dj)

Poznali ste odpoved'?

K melódii piesne Kopala studienku napísal Janko Matúška v roku 1844 tento text:

*Nad Tatrou sa blýska,
hromy divo bijú.
Zastavme ich bratia,
veď sa ony stratia,
Slováci ožijú.
To Slovensko naše
posiaľ tvrdo spalo.
Ale blesky hromu
vzbudzujú ho k tomu,
aby sa prebralo.
Ešte jedle rastú
na krivánskej strane.
Kto jak Slováka cíti,
nech sa šable chytí,
a medzi nás stane.
Už Slovensko vstáva,
putá si strháva.
Hej rodina milá
hodina odbila,
žije matka Sláva!*

Čo spája Matúšku a Hviezdoslava?

Básnik, prozaik a dramatik Janko Vlastimil Matúška sa narodil 10. januára 1821 v Dolnom Kubíne, kde 11. januára 1877 aj zomrel. Pochádzal zo šľachtického rodu Matúška z Tvarožnej a Vyšných Ráztok. Študoval Evanjelickom lýceu v Bratislave, odkiaľ v roku 1844 na protest proti prepusteniu Ľudovíta Štúra odišiel a začal pracovať ako vychovávateľ v Oravskom Podzámku. Tu v roku 1848 organizoval slovenské národnoslobodzovacie hnutie. Po skončení povstania pracoval ešte krátko ako vychovávateľ, v roku 1851 začal pracovať v štátnej službe a od roku 1870 bol správcom kancelárie súdu v Dolnom Kubíne. Takže Janko Matúška bol rovnako ako Pavol Országh Hviezdoslav z Dolného Kubína, bol tiež básnikom, je pochovaný na Národnom cintoríne v Dolnom Kubíne. A rovnako ako Hviezdoslav aj on nosieval pod krkom bodkovanú mašľu.

Prečo práve Keret?

7:6, také je na 64. ročníku Hviezdoslavovho Kubína skóre Hviezdoslav:- Keret v zápase o najfrekvencovanejšieho autora. Prečo Hviezdoslav vieme, ale prečo Keret? Izraelčan z Tel Avivu ktorého rodičia prežili holokaust? Možno aj preto, že tento spisovateľ, scenárista, autor divadelných hier a komiksov nazývaný Quentin Tarantino literatúry svoje príbehy často opisuje z pohľadu dieťaťa, jeho poviedky sú absurdné či humoristické a bohato využíva slang a hovorový jazyk. Existenčnú tragédiu človeka podáva zábavným tónom Jeho knihy boli preložené do 31 jazykov a mnohé sa stali bestsellermi, a ako môžeme počuť, sú nimi aj na Hviezdoslavovom Kubíne. Už len, aby sa o tom dopyčul aj samotný Keret.

Hviezdoslav:Keret

Zuzanka Hraškovie
Na Veľký piatok
Na výhone
Zuzanka
Zuzana
Kam vlastne beží
Zuzanka v meste

Guajava
Nabitá, ale zaistená
Telefonát
Trik s klobúkom
Zlatá ryбка
Červené iks

Vo Varšave postavili pre Etgara Kereta unikátny dom, je situovaný medzi dvoma panelákmi a na šírku má jeden meter.

Módna polícia

Klobúk, palička ale najmä bodkovaná šatka. Hviezdoslav nie je známy len ako básnik, ale aj ako „módepán“. Nečudo teda, že k symbolom Hviezdoslavovho Kubína tradične patria aj bodky na odevoch organizátoriek. Tá hlavná, ktorá je krkom aj hlavou Hviezdoslavovho Kubína, však tento rok sklamala a pristihli sme ju, ako otvára Kubín síce v krásnom čínskom hodvábe, ale bez bodiek! Jarka Čajková tak má tentoraz namiesto milých malých bodiek veľký čierny bod. Naopak, veľký biely bod získali predstaviteľka Národného osvetového centra Hanka Karabínová, čo je doložené čierne na bielom, a technicko-organizačná režisérka Janka Pelešová, ktorá to má biele na čiernom. Mimoriadne elegantnou kombináciou bodiek situáciu doslova zachránila riaditeľka Mestského kultúrneho strediska v Dolnom Kubíne Janka Greššová. A drobný podiel na tom, že to tento rok napokon nebolo bodkové fiasko, mali aj lektorka Ingrid Zachorecová, grafička MsKs Janka Tarabová a šéfredaktorka spravodajcu Zuzka Račková. A v neposlednom rade aj recitátorka Daniela Dančová z Vranova.

Takto áno

Janka Greššová

Hanka Karabínová

Janka Pelešová

Ingrid Zachorecová

Daniela Dančová

Janka Tarabová

Zuzka Račková

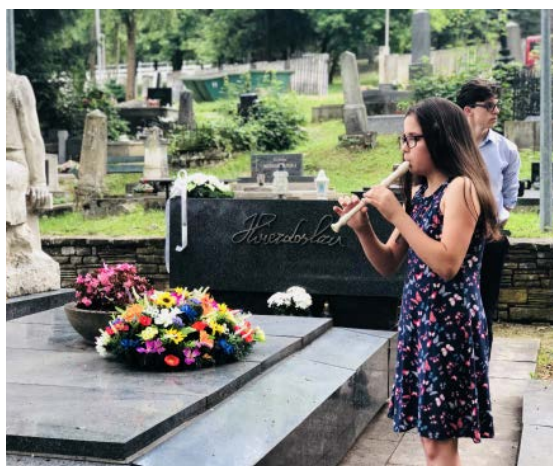

Takto nie!

Jarka Čajková

Prvé dotyky 64. Hviezdoslavovho Kubína

Celkom prvým programom tohtoročného Hviezdoslavovho Kubína boli stretnutia s literatúrou a osobné pozvania Dolnokubínčanov či návštevníkov Dolného Kubína prechádzajúcich Parkom Martina Kukučína. Tu pripravili pracovníčky Oravského kultúrneho strediska príjemné stretnutie s poéziou, prózou, knihami i pozvánkami. Zaujímavé texty viali vo vetre, knižky vyzývajúce na prelistovanie a čítanie čakali na lavičkách, čo niektorí prechádzajúci aj využili a ďalším okoloidúcim prečítali básne či úryvky z kníh. Horúce popoludnie s posedením na trávniku spríjemňovala aj hra na gitare. Pôsobivé prvé letné kontakty s literatúrou rovnako ako pocta Hviezdoslavovi pri hrobe a následne slávnostné otvorenie pri jeho soche tak vytvorili skvelú vstupnú atmosféru pre sústredené výkony a predstavenia 64. Hviezdoslavovho Kubína.

Seniorenky majú už päť

Už päť rokov je predskokanom súťažných vystúpení recitátor z celého Slovenska v Dolnom Kubíne podujatie s názvom Seniorenky. Pekná myšlienka prezentovať verejnosti pri príležitosti Hviezdoslavovho Kubína recitátorov seniorov z Denného centra pri Klube dôchodcov v Dolnom Kubíne vznikla v roku 2014 pri príležitosti jubilejného 60. ročníka Hviezdoslavovho Kubína. „Pani Marína Gruchuláková oslovila kolegyniu Evku Lofajovú a tak vzniklo nové podujatie pod názvom Seniorenky,“ spomína riaditeľka Oravského múzea PaedR. Mária Jagnešáková.

Pri malom jubileu 5. ročníka Senioreniek privítali v múzeu aj hostä – spisovateľa Antona Laučeka. Jeho krátke a úderné texty vychádzajú od roku 2007 v útlých knižkách s názvom Iba tak. Je tiež autorom niekoľkých románov, vysokoškolských učebníc a monografií.

Prvé dva ročníky sa uskutočnili v Zemianskej kúrii vo Vyšnom Kubíne a hneď si našli svojich zapálených priaznivcov a podporovateľov. Od roku 2016 sa podujatie organizuje v Oravskom múzeu, v Literárnej expozícii Pavla Országha Hviezdoslava v dvoch etapách – v júni pri príležitosti Hviezdoslavovho Kubína a v decembri pred vianočnými sviatkami. Tohtoroční návštevníci Senioreniek si vypočuli prednesy Petra Galla, Otílie Štepitovej, Jarmily Némethovej, Pavla Stuchlého, Tatiany Rešovej a Viery Turzovej. a....

64. Hviezdoslavov Kubín

Info č. 2

Redakcia:

Jarko Broz
Dušan Jablonský
Eva Pršová

Foto:

Michal Lašut

Zalomenie:

Maroš Randjak
Šéfredaktorka:
Zuzana Račková

Vydali:

Národné osvetové centrum
wtwww.nocka.sk
Mestské kultúrne stredisko
v Dolnom Kubíne
www.msksdsk.sk